

**PROGRAMMA VAN MAATREGELEN BIJ
ARCHEBO-RAPPORT 2019H42**

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN TURNHOUT - GRIMSTEDESTRAAT

J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN, E. AUDENAERT,
K. BOUCKAERT & A. DOUCET

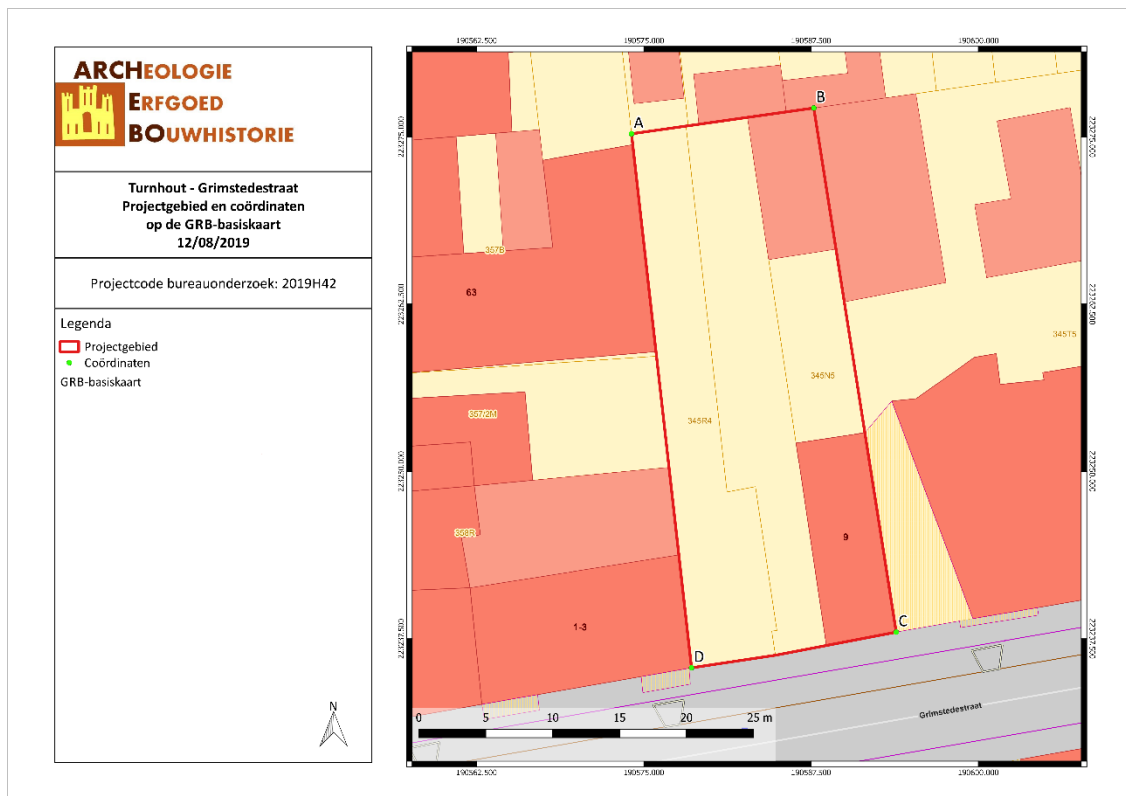
AUGUSTUS 2019

PROJECTCODE BUREAUONDERZOEK 2019H42

1. ALGEMEEN

Administratieve gegevens / Technische Fiche

Onderzoek:	Programma van maatregelen. Turnhout - Grimstedestraat																								
Opdrachtnemer:	ARCHEBO bvba Merelnest 5 3470 Kortenaeken																								
Projectleiding:	Jan Claesen																								
Erkend archeoloog:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014																								
Locatie:	Antwerpen, Turnhout, Grimstedestraat 5-7-9																								
Coördinaten :	<table border="0"> <tr> <td>A</td> <td>X</td> <td>190574.079</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>223275.232</td> </tr> <tr> <td>B</td> <td>X</td> <td>190587.702</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>223277.159</td> </tr> <tr> <td>C</td> <td>X</td> <td>190593.862</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>223237.996</td> </tr> <tr> <td>D</td> <td>X</td> <td>190578.563</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>223235.331</td> </tr> </table>	A	X	190574.079		Y	223275.232	B	X	190587.702		Y	223277.159	C	X	190593.862		Y	223237.996	D	X	190578.563		Y	223235.331
A	X	190574.079																							
	Y	223275.232																							
B	X	190587.702																							
	Y	223277.159																							
C	X	190593.862																							
	Y	223237.996																							
D	X	190578.563																							
	Y	223235.331																							
Kadastrale percelen:	Turnhout, afdeling 3, sectie S, perceelnummers 345N5, 345M5 & 345R4																								

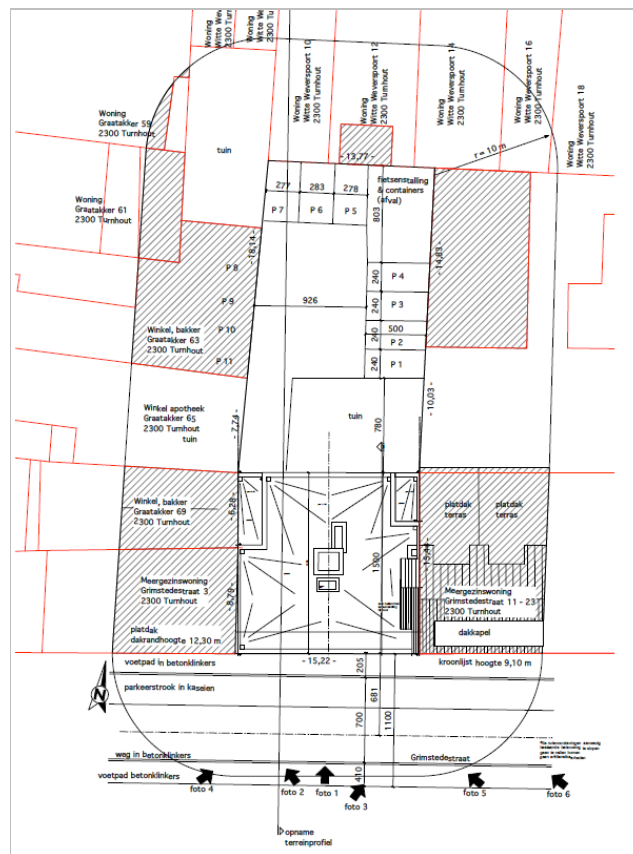
Figuur 1: Situering van het projectgebied op het GRB (Geopunt, 2019)

2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

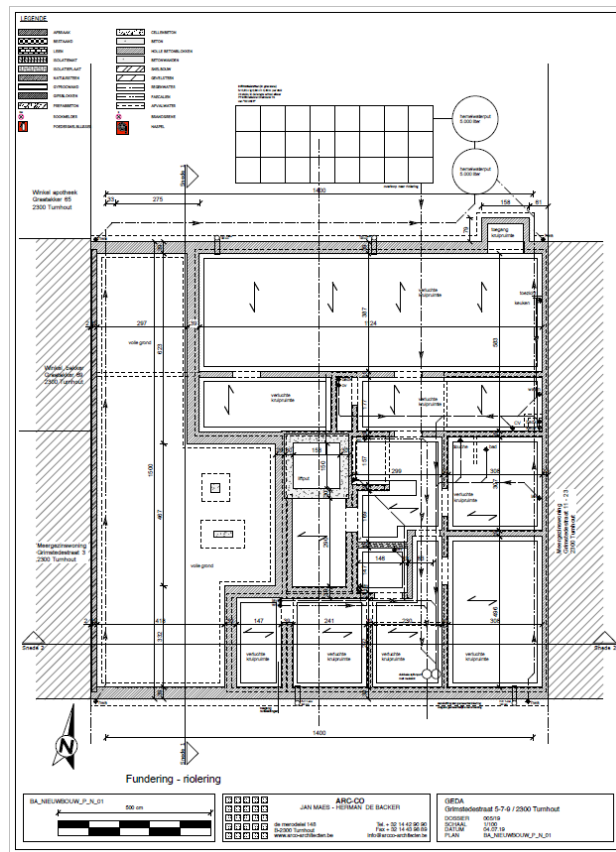
Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen.

Aanleiding van het vooronderzoek

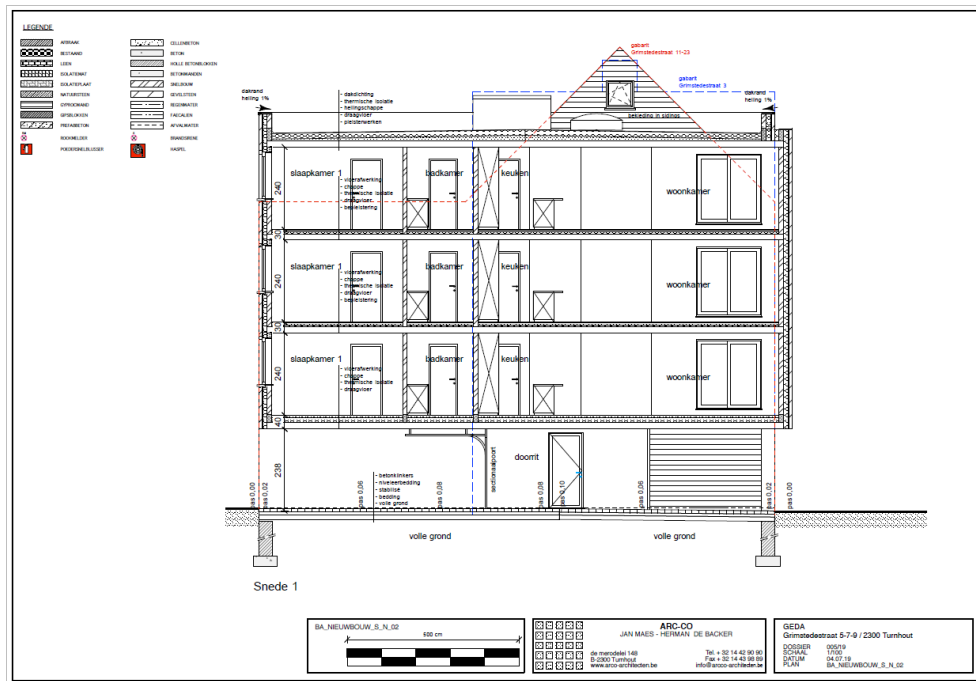
Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba een archeologienota opgemaakt voor een projectgebied aan de Grimstedestraat, ter hoogte van huisnummer 5, 7 en 9, in Turnhout (Antwerpen). Binnen het projectgebied zal de huidige bebouwing gesloopt worden om plaats te maken voor een appartementsgebouw met zeven appartementen. Het gelijkvloers zal gebouwd worden op een kruipkelder (max. 80cm diep). De drie verdiepingen zullen grotendeels rusten op het gelijkvloers, het westelijk deel zal gebouwd worden op een muur opgetrokken in snelbouwsteen. Deze muur rust op funderingspalen (max. 80cm diep). Tussen deze muur en het gelijkvloers zal een doorrit in betonklinkers aangelegd worden. Deze doorrit loopt door tot in het noorden van het terrein, waar zeven parkeerplaatsen voor personenwagens, een fietsenstalling en een zone voor afvalcontainers worden voorzien. Het appartement op het gelijkvloers krijgt een tuin. Het projectgebied is ca. 585,054 m² groot.

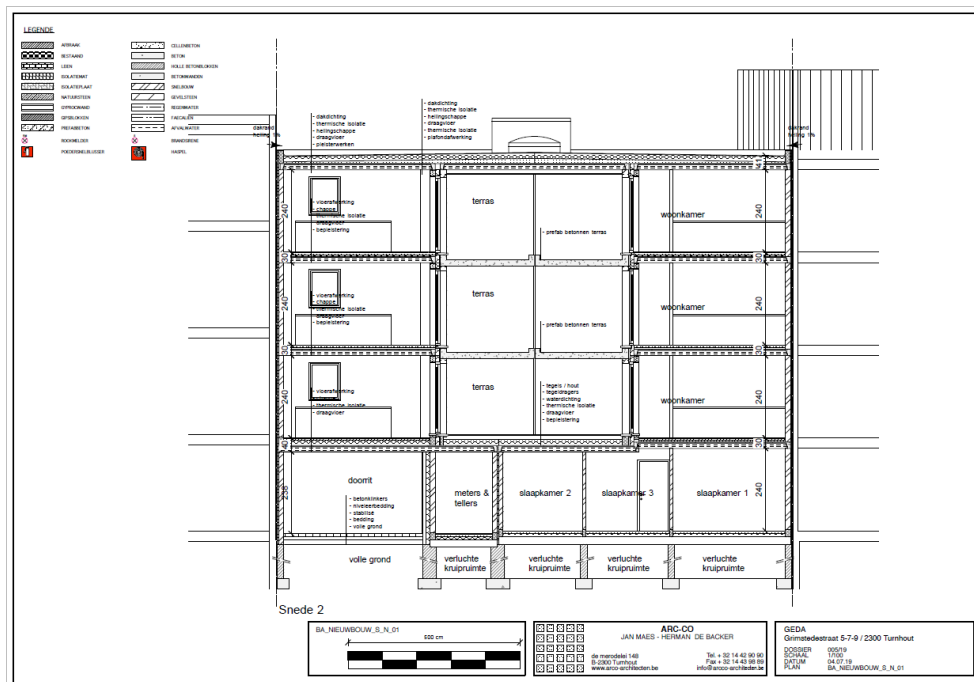
Figuur 2: Plan van de geplande werken (Architectuurburo AR-CO BVBA, 2019)

Figuur 3: Plan van de kruipruimtes en funderingen (Architectuurburo AR-CO BVBA, 2019)

Figuur 4: Doorsnede op N-Z as (Architectuurburo AR-CO BVBA, 2019)

Figuur 5: Doorsnede op W-O as (Architectuurburo AR-CO BVBA, 2019)

Figuur 6: Toekomstplan met aanduiding van de geplande werken (ARCHEBO bvba, 2019)

Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Voor het bureauonderzoek werd gebruik gemaakt van zo veel mogelijk beschikbare bodemkaarten, geologische kaarten, historische kaarten en archeologische gegevens.

Historische gegevens werden door middel van bronnenonderzoek en cartografisch onderzoek verworven. Cartografisch onderzoek heeft aangetoond dat er bebouwing aanwezig was binnen het projectgebied vanaf de tweede helft van de 19de eeuw tot nu.

In het projectgebied zijn geen archeologische waarden gekend. Wel zijn een fragment van een licht geretoucheerde afslag en een stukje bewerkingsafval uit de Steentijd, twee kleine fragmentjes van gepolijste bijlen en een chip uit het Neolithicum, extractiekuilen (met aardewerk, silex en enkele verkoolde zaadjes) uit de Late Bronstijd, paalgaten, enkele sporen, paalkuilen, kuilen, sporen van begraving, clusters paalsporen, een afvalkuil met een grote hoeveelheid aardewerk, de periferie van een nederzetting, een vierpalige spieker, drie paaltjes van een mogelijk bijgebouw, een zespalige spieker, paalsporen, een greppel (met handgevormd aardewerk) en een mogelijke structuur bestaande uit vier dicht bij elkaar staande paalsporen uit de IJzertijd, een erf bestaande uit een (bij-)gebouw, een spieker, een vondstrijke kuil, een mogelijke greppel, een waterput, paalkuilen, een mogelijke vierpostenspieker en een rijk gevulde afvalkuil met een aantal gefragmenteerde misbaksels en enkele andere sporen uit de Midden-IJzertijd, handgevormd aardewerk, een fragment van een glazen armband of ring, kuilen en een afvalkuil (met ceramiek) uit de Late IJzertijd, clusters paalsporen, twee waterputten en 4 paalkuilen uit de Middeleeuwen, "sporen", een deel van een éénschepige huisplattegrond, paalkuilen, handgemaakte roodverschraalde ceramiek, een waterput, een boomstamwaterput, paalsporen, kuilen en een grachtje uit de Vroege Middeleeuwen, een bootvormige huisplattegrond met Pingsdorf- en Paffrath aardewerk, een tweede bootvormige huisplattegrond, een éénschepig bijgebouw, een waterput, een greppel (mogelijk mestkuil), drie sporen die mogelijk wijzen op constructies, de Dekanale Sint-Pieter- en Sint-Barbarakerk, één paalkuil, Maaslands aardewerk, kogelpotaardewerk, enkele rechthoekige paalkuilen, een Maaslandse scherf met manchetrand, een waterburcht met donjon, enkele grote, afgeronde, rechthoekige paalkuilen met een kern die vermoedelijk deel uitmaken van een gebouw en enkele onbepaalde sporen/vondsten uit de Volle Middeleeuwen, een NZ-georiënteerde gracht, kuilen, een tweede gracht, een grachtencomplex, sporen van een godshuis, onbepaalde sporen/vondsten, enkele gebouwplattegronden met bijhorende afvalkuilen, sporen van bewoning met aanvankelijk een eerder landelijk karakter (vakwerkhuisen), 72 sporen (waaronder (paal)kuilen), Maaslands wit aardewerk en grijs en rood aardewerk uit de Late Middeleeuwen, het begijnhof (12de-18de eeuw), resten van bakstenen gebouwen, kuilen en paalsporen en onbepaalde sporen/vondsten uit de Nieuwe Tijd, 97 munten, sporen van de stad, een waterput, een "spoor" en een zalfpotje uit de 16de eeuw, een waterput, sporen van een molen en sporen van een blekerij uit de 17de eeuw, sporen van een kapel, van een gasthuis en van een houten dam en een site met walgracht uit de 18de eeuw, een cisterne, een kelder, een waterput en een riool- of sterfput uit de 19de eeuw en tenslotte een turflaag met houten plank, muurresten, ceramiek, sporen van begraving en een rechthoekig houtskoolrijk spoor (allen niet nader gedateerd) gevonden.

Op de bodemkaart wordt het terrein gekarteerd als OB (onder bebouwing), ca. 100m ten zuidoosten van het projectgebied wordt de bodem gekarteerd als Zcm(b), matig droge zandgronden met diepe antropogene humus A horizont met bruinachtige bovengrond. Het projectgebied ligt op een zuid-gerichte helling aan de vallei van De Aa (en de aftakking Kasteelloop). Ongeveer 500m ten westen van het projectgebied ontspringt de Kasteelloop en ca. 750m ten zuiden van het projectgebied stroomt de Aa. Volgens het Digitaal Hoogtemodel ligt het projectgebied tussen ongeveer 24,5 en 25,5 meter boven de zeespiegel.

Gezien de topografische ligging op een noord-gerichte helling is er een verwachting op Steentijd. Bijkomstig ligt het projectgebied in een gradiëntzone van een natte vallei naar een droog plateau. Dergelijke plaatsen zijn ideaal

voor tijdelijke steentijdkampementen. Op basis van deze ligging en de recent vondsten in de omgeving kunnen eveneens sporensites, vanaf de metaaltijden tot de Nieuwe Tijd, aanwezig zijn.

De oppervlakte van de nieuwbouw is ca. 224,5m² en valt grotendeels samen met de voormalige bebouwing. Op het huidige onbebouwde zone, van ca. 63 m², is het bovendien mogelijk dat er reeds verstoring is ten gevolge van de historische bebouwing vanaf de tweede helft van de 19de eeuw. Deze oppervlakte is echter te gering om eventueel aanwezige sporen en/of vondsten in hun context te onderzoeken. De verstoring van de infiltratiekratten (ca. 17m²) en van de regenwaterputten (twee keer ca. 2m²) zijn eveneens te gering in oppervlakte. Ondanks de verwachting op archeologisch erfgoed wegen de kosten van eventueel vervolgonderzoek niet op tegen de baten (potentiële kennisvermeerdering).

Conclusie

Het uitgevoerde vooronderzoek is volledig. Alle relevante beschikbare bronnen zijn geraadpleegd.

Er dient geen verder archeologisch onderzoek te gebeuren in welke vorm dan ook.

Deze nota ontslaat de opdrachtgever, noch de aannemer van de geplande werken, niet van zijn verplichting om tijdens de bouwwerken rekening te houden met de wettelijke archeologische meldingsplicht indien er alsnog archeologische resten aan het licht komen.

3. FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering van het projectgebied op het GRB (Geopunt, 2019)	2
Figuur 2: Plan van de geplande werken (Architectuurburo AR-CO BVBA, 2019).....	3
Figuur 3: Plan van de kruipruimtes en funderingen (Architectuurburo AR-CO BVBA, 2019)	4
Figuur 4: Doorsnede op N-Z as (Architectuurburo AR-CO BVBA, 2019).....	4
Figuur 5: Doorsnede op W-O as (Architectuurburo AR-CO BVBA, 2019).....	5
Figuur 6: Toekomstplan met aanduiding van de geplande werken (ARCHEBO bvba, 2019)	5